

© Sanchos Rodrigues

Макс Кідрук — український письменник, мандрівник і популяризатор науки. Автор книжок «Не озирайся і мовчи», «Жорстоке небо», «Твердиня», діалогії «Бот», а також роману «Зазирни у мої сни», який увійшов до короткого списку премії «Книга року ВВС 2016». Твори перекладено польською, російською, німецькою та чеською мовами.

Багато поколінь намагалися розгадати загадку загубленого міста інків Паїтіті. Згідно з легендами, саме в ньому старовинні племена заховали найбільші запаси золота. П'ятеро друзів вирушають на пошуки цього таємничого міста і, як не дивно, знаходять його. Та чи вони перші, хто доклав зусиль для того, щоб легко розбагатіти?

Вони ще не знають, що із цих місць ніхто не повертався живим...

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-5610-1

9 786171 256101

ТВЕРДИНЯ

МАКС
КІДРУК

ТВЕРДИНЯ

МАКС
КІДРУК

ДВЕРДІННЯ

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2018 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
К38

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

ISBN 978-617-12-5610-1

- © Макс Кідрук, 2013, 2017, 2018
- © Depositphotos.com / giamplume, bawancho, Iakov, обкладинка, 2018
- © Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2018
- © Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2018

Він породив сонце, і місяць, і зорі. Дихнувши на камені, створив людство. Проте після першого творіння вийшли безмозкі гіганти, що розчарували Його. Тоді Він знищив їх потопом і створив нових, кращих людей із менших каменів...

Легенда про Віракочу¹

¹ Віракоча — творець світу в міфології більшості народів доколумбової Америки. Віракоча створив землю, сонце, місяць і зорі, запустив час і приніс людям цивілізацію. Віракочу-творця інки зображували у вигляді бородатого чоловіка, хоча в середині XIV століття до найближчого білого від Анд було приблизно 14000 км, а борода не росте в жодного з корінних народів Латинської Америки. (Тут і далі прим. авт.)

БРИТАНСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ МОВЧИТЬ¹

(перекл. з ісп.)

Себастьян Цезар Гарсія, кореспондент

Більше ніж місяць британська наукова експедиція не озивається із джунглів Мадре-де-Діос. Групу очолює відомий натураліст Пол Холбрук.

Експедиція вирушила вгору по Ріо-де-лас-П'єдрас уранці 11 лютого 2008-го. До останнього часу британець підтримував зв'язок із колегами за допомогою супутникових телефонів. Від 5 червня Холбрук не відповідає на виклики. Із джерел, наближених до організаторів подорожі, отримано інформацію, що до кінця червня за GPS-маячками, вмонтованими в експедиційне обладнання, ще можна було простежити пересування групи, проте два тижні тому сигнали припинили надходити. Відтоді про долю Холбрука нічого не відомо.

Сеньйор Холбрук прагнув відшукати у тропічному лісі рудобородого тіті, рідкісного примата, питання існування якого досі залишається дискусійним. Старт експедиції було заплановано на кінець 2007-го, та його кілька разів переносили через відмову носильників з племені мачігуенга йти на північ Мадре-де-Діос. За їхніми словами, в тій місцевості живуть демони.

Місцеву владу в Пуерто-Мальдонадо не повідомляли про експедицію, що, на думку експертів, може спровокувати скандал між офіційними представниками Перу та Британії.

Пол Холбрук — учений-зоолог і мандрівник, автор сорока наукових праць і кількох популярних книг, серед яких світовий бестселер

¹ Стаття з «El Comercio» за неділю, 13 липня 2008-го. «El Comercio» — щоденна перуанська газета, заснована 1839 року. Одна з найперших газет не лише в Перу, але й в усій Латинській Америці, а також одна з найдавніших досі існуючих іспаномовних газет світу. Щоденний наклад — 549 тисяч примірників.

«Люди й пацюки», під час своїх мандрів відкрив і описав більше ніж сотню раніше не досліджених видів. Народився 1965 р. у м. Бангор, Князівство Уельс, Велика Британія. У 1981—1989 рр. працював у Джерсійському зоопарку (нині Парк дикої природи ім. Даррелла), заснованому всесвітньовідомим натуралістом і письменником Джеральдом Дарреллом (1925—1995).

Знаний тим, що 1997 року на перуанському хребті Вілкабамба, неподалік руїн Мачу-Пікчу, спіймав невідомого науці шиншилового деревного щура (*Cuscomys ashaninka*), 2004-го під час дослідження гори Удзунґва в Танзанії відкрив новий вид слонячих землерийок, пізніше названий сіролицими сенгу (*Rhynchocyon udzungwensis*). Також 2001-го Холбрук першим описав «геніального пристосуванця» — мураху *Myrmeconema neotropicum*, що вміє перетворюватись на ягоду, в такий спосіб привертаючи увагу птахів, які ковтають «ягоду», а разом із нею декілька сотень яєць.

2006-го за видатні наукові досягнення Холбрука було удостоєно лицарського титулу.

The Daily Telegraph

Friday, July 18, 2008 No 47,687 70p

ВІДОМИЙ НАТУРАЛІСТ БЕЗСЛІДНО ЗНИК У ДЖУНГЛЯХ ПЕРУ¹

Тобі Гроуфорд і Беверлі Мелоун

Британське посольство в Лімі, столиці Перу, висловлює занепокоєння долею видатного натураліста й мандрівника сера Пола Холбрука.

П'ять місяців тому сер Пол на трьох човнах вирушив із Пуерто-Мальдонадо (адміністративного центру найбільшого та найменш заселеного регіону Мадре-де-Діос) угору по Ріо-де-лас-П'єдрас. В експедиції його супроводжували колега з Австралії біолог Кетрін Муні, перуанець-провідник, а також десять (за іншими даними — п'ятнадцять) носильників із племені мачігуєнга. Мета експедиції, підготовку до якої широко висвітлювали британські й американські ЗМІ, полягала в пошукові рудобородого тіті — невеликого примата, чие існування до сьогодні науково не підтверджено. Низькоякісну фотографію мавпи, нібито зроблену дроворубами в лісах крайнього заходу Бразилії влітку 2002-го (на цей момент єдине зображення рудобородого тіті), спеціалісти вважають знімком сумнівного походження. Втім, сер Пол переконаний в існуванні примата й не раз заявляв, що бачив його 2006-го в колумбійській частині тропічних лісів Амазонії. Британець також наголошував, що ці милі бородаті створіння перебувають на межі вимирання — їхня популяція не перевищує 250—300 особин, — тож їх потрібно рятувати.

Кетрін Муні вирушила в ліси Мадре-де-Діос, сподіваючись розшукати *Martialis heureka*, особливий вид мурах, які, за її припущенням, дожили до наших часів від крейдяного періоду. 2000 року в околицях

¹ Стаття у «The Daily Telegraph» за п'ятницю, 18 липня 2008-го (№ 47687). «The Daily Telegraph» — щоденна ранкова консервативно-орієнтована британська газета, заснована 1855 року; середній щоденний наклад — 643 тисячі примірників.

містечка Манаус (Бразилія) Муні знайшла всього трьох представників цього виду. На жаль, мертвими. Через незвичайний вигляд цих комах уже вважають належними до окремої підродини.

Експедицію було чудово оснащено.

Першими на сполох забили, як не дивно, колеги Кетрін Муні з австралійського відділу Міжнародного товариства збереження природи (*Conservation International*), розташованого в Сіднеї, тобто за тринадцять тисяч кілометрів від Перу. Технічні засоби давали змогу Холбруку та Муні виходити на зв'язок; також за допомогою GPS-локаторів на сайті www.saveredbeardedtiti.com можна було стежити за пересуванням експедиції у джунглях. Зв'язок із науковцями обірвався більше ніж місяць тому — 5 червня.

Професор Норман Хенке, який до останнього відстежував просування експедиції з координаційного центру в Сіднеї, пояснив «The Daily Telegraph», чому не здійняв тривогу раніше:

«У цьому немає нічого дивного. Зв'язок часто втрачають. Пол і Кетрін опинилися в агресивному середовищі, де немає можливості купити нові акумулятори або занести передавач до майстерні з ремонту радіоапаратури. Може, розрядилися батареї, може, під час переправи намокли акумулятори, а може, щось сталось із передавачем. Будь-що могло трапитися. Проте GPS-маяки працювали, експедиція рухалась, а отже, я знав, що з ними все гаразд».

Так тривало до 27 червня, відколи із GPS-локаторів більше не надходили сигнали на супутник. Коментує професор Хенке:

«А ось це здивувало мене, бо я знав, що маячків чотири, вони споживають дуже мало енергії, а кожен із них обладнано вбудованою батарейкою, якої вистачає мінімум на 18 місяців роботи. Мені важко уявити, що мусило статися, щоби вони вийшли з ладу водночас. Я почекав п'ять днів і зв'язався із британським послом у Перу. Гадаю, це було правильно».

Крайнє зафіксоване положення експедиції має координати 10°50'52" пд. ш. 70°54'26" зх. д.

5 червня, під час останнього сеансу зв'язку, сер Пол повідомив Нормана Хенке, що знайшов руїни, схожі на інкські сільськогосподарські тераси в Андах, хоч і більші за розмірами, тож вирішив відхилитися від курсу, щоб дослідити їх. Дані супутника це підтверджують: 6—7 червня група прямувала на захід. Після цього експедиція повернула на північний схід і дотримувалася раніше визначеного маршруту.

Перуанська влада затримує початок пошукової місії через відсутність доказів того, що група Холбрука потрапила в халепу. Співробітник МЗС

Перу під час приватної розмови із представником «The Daily Telegraph» зазначив, що Холбрук подався надто далеко, пошуки коштуватимуть сотні тисяч доларів — ніхто на таке не піде, навіть більше, сер Пол не повідомляв офіційну владу про експедицію, не отримував дозволу, а тому Перу просто не зобов'язане його рятувати.

Американський фотограф Гаррі Паллістер, напарник сера Пола під час поїздки до Танзанії у 2003—2004 рр., зберігає оптимізм. За його словами сер Пол об'їхав півсвіту, опиняючись у найбільш неприступних закутках, і є надзвичайно досвідченим мандрівником, який уміє ухилитися від небезпек, а також виявляти витримку в критичних ситуаціях. Малоймовірно, щоб людина з таким досвідом утратила роль над експедицією.

«Так, Мадре-де-Діос — це справжня дупа на тілі планети. Але не варто впадати в істерію та передчасно ховати Пола, — каже містер Паллістер, — цей хитрий лис не пропаде, знаю його давно, і часом мені здається, що Пол народився у джунглях і сам перегризав собі пуповину. Не здивуюсь, якщо за кілька тижнів він приповзе до Пуерто-Мальдонадо, голодний і охлялий, із двома видами тропічної лихоманки за пазухою, що валитимуть його з ніг двічі на день, і ще одним, третім видом, до сьогодні не відомим медицині, проте щасливий, усміхнений і, основне, з цілим караваном саморобних кліток за спиною, заповнених звірятами, яких ще не бачило людство. Він пішов по рудобородого тіті — і він його дістане. В цьому весь Холбрук».

На запитання, що він думає про згадані в останньому повідомленні руїни, Гаррі Паллістер відповів:

«Важко сказати... Пол не цікавився руїнами древніх цивілізацій. Як мені відомо, Кетрін Муні теж. Сумнівно, що Пол міг відхилитися від обраного маршруту заради мертвих каменюк. Хіба що він стикнувся із чимось справді цікавим».

На фото: ліворуч — екземпляр мурахи *Martialis heureka*, праворуч — рудобородий тіті, єдина наявна на сьогодні ілюстрація.

22 липня 2008, 13:38 (UTC¹ +2)
Дубенський військовий навчальний полігон
17 км на схід від містечка Дубно, Рівненська область, Україна

Левко м'яв губами квітку конюшини, чекаючи на свою чергу. Поряд на траві простягнувся Джонік, чорнявий хлопчина з карамельними очима й інтелігентним виразом обличчя, — командир 521-го навчального взводу. Нижче від них примостилися ще четверо курсантів — найкращі стрільці 521-го (*гіпотетично* найкращі, бо ніхто з них раніше не брав до рук справжнього АК-74², їхній стрілецький досвід обмежувався рогатками й — у кращому разі — підхмеленою стріляниною з пневматичних гвинтівок по гноміках у тирі).

Заклавши руки за голову, Джонік апатично роздивлявся хмарки. Левко підібгав коліна до грудей, обхопив їх руками та спостерігав, як шестеро їхніх товаришів (передостання шістка з 521-го) підтюпцем наближаються до вогневого рубежу. Дотримуючись інструкцій, курсанти бігли не навпростець, а строго позначеними прапорцями хідниками (на полігоні інакше не можна). За мить хлопці вишикувалися перед лінією вогню. Двоє широкоплечих лейтенантів-контрактників, рясно сиплячи грубою лайкою, викрикували останні настанови. До Джоніка та Левка долітали лиш обривки фраз. «Перевірити запобіжник... уставити ріжок... затвор на... зняти... спочатку, бля, чергою... вийняти ріжок нах... пересмикнути затвор... контрольний постріл... доповісти про завершення стрільби!»

¹ «Coordinated Universal Time» (UTC) — синхронізований світовий час. Загальноприйнята точка відліку локального часу в часових поясах. За опорний UTC узято місцевий час на довготі Гринвіча чи Лондона (нульовий часовий пояс). UTC +2 означає, що поясний час на 2 години випереджає поясний час у Британії. Не так давно синхронізований час називали «Greenwich Mean Time» (Середній час за Гринвічем) і позначали GMT.

² АК-74 — автомат Калашникова калібру 5,45 мм, розроблений 1970 року М. Т. Калашниковим і поставлений на озброєння армією СРСР 1974 року. Є модифікацією автомата АКМ.

Віддалік за стрільбами стежили кілька офіцерів військової частини А2363¹, котрій належав полігон, а також полковники з військової кафедри Водного університету².

— Ну що там? — не підіймаючи макітри з трави, запитав Джонік.

— Лягають, — сказав Левко. Норматив зі стрільби складала лежачи.

Лейтенант проревів команду. Хлопці попадали на розстелене рядно й стали готуватися до стрільби. Нараз Левко вгледів, що якийсь незграба з 2-го відділення, встромляючи ріжок із патронами в АК-74, відвів ствол убік, скерувавши його ледь не в голову свого сусіда. Тієї самої миті лейтенант, плюючись і бурхаючи, немов вулкан, напустився на хлопця й зацдив ногою під ребра. Слідом полились ядерні матюки. Курсант зіщулювся й покірно направив автомат у поле.

— Як із ланцюга зірвався, — прокоментував епізод Бодя Макаренко, один із тих чотирьох, що сиділи нижче.

— А ти б не зірвався? — став на захист лейтенанта Джонік. — Увесь день марудитися зі шмаркачами, яким уперше за час навчання на кафедрі дали автомат до рук. У половини від збудження слина тече й ерекція така, що хоч дрова рубай, а в очах картинки з «DOOM III» чи «Half Life 2». Так і жди: хтось ошаліє й почне гатити в усе, що рухається, — Джонік скрушно зітхнув, подумавши про непросту командирську долю. — Вони ж за нас відповідають. Я тим старлеям не заздрю...

Ім'я Джоніка було Гена. Звідки взялося «поганяло» Джонік, не знав навіть сам володар прізвиська. Його сім'я десять років жила у Сполучених Штатах, де тато працював будівельником. Це зовсім не пояснювало походження назвиська, тому що в Америці до Джоніка зверталися по-нормальному — Геннадій (звісно, якщо той дикий прононс «Джіннаді-і» можна вважати нормальним). 2003-го в Гениного тата щось не склалося, тож він повернувся до рідного Рівного. Гена, який левову частку свідомого життя провів у Штатах, на диво легко змірився з українськими провінційними реаліями: швидко знайшов собі друзів і влився у навчання. Хоча від американських звичок не відмовився: Джонік обожнював американські молодіжні

¹ Дубенська військова частина А2363 — місце дислокації м. Дубно, вул. Космонавтів, 2.

² Національний університет водного господарства і природокористування (в народі — Водник, або Водний) — найбільший (11 тисяч студентів) технічний університет м. Рівного. Заснований 1915 року в Києві й лише 1959-го перенесений до Рівного.

комедії (дивитися тільки в оригіналі!), американський футбол (за півроку підсадив на нього половину двора) й комп'ютери «Apple» (2004-го вони були непопулярні в Україні). Мабуть, через Штати його й нарекли Джоніком, хтозна.

А ще від Америки у Джоніка лишився американський акцент. Хлопець чудово знав українську, проте навіть після трьох років навчання у Воднику та року командування навчальним взводом на військовій кафедрі не призвичаївся по-українськи твердо вимовляти літеру «р». Постійно викручував її на американський лад — ковтав, з'їдав, пом'якшував. Через те дзвінку команду «Рівняйсь!» на шикуваннях у дні занять на військовій кафедрі Джонік озвучував із легким американським відтінком. «Взвод, гівняйсь!» — кричав Гена. І ми всі, його відданий 521-й взвод інженерно-технічних військ, дружно «гівнялися», тлумлячи істеричне іржання.

Зате для Джоніка був невідомим суржик, і це невідь-як підносило його над однолітками. Навіть над Левком, поліщуком у десятому поколінні, який російською говорив із таким акцентом, що не сміялися хіба що собаки.

— Скільки вони мають завалити? — поцікавився Джонік.

Левко (заступник Джоніка у 521-му) зиркнув на аркуш, на якому фіксував результати стрільби інших взводів військової кафедри. Взводи було сформовано із представників різних факультетів, через що між ними точилася запекла боротьба за першість у навчанні, фізичній і стройовій підготовці та (певна річ!) у стрільбі. Найзапекліше мірялися силами механіки (521-й взвод зі студентів механічного факультету) й економісти (121-й взвод факультету економіки). Левко підраховував, що у 121-му 29 курсантів, сьогодні присутні всі, вони «поклали» 21 мішень. Коефіцієнт влучання 0,72...0,73. У 521-му 27 курсантів, трое відсутні, загалом стрілятимуть лише 24. Дві найслабші шістки вже відстрілялися, збивши 8 мішеней. Для того гарантованого виграшу двом останнім групам доведеться «погасити» 10 цілей.

— Хоча би п'ять, щоб нам почуватися спокійно, — повідомив Левко.

Переконавшись, що всі інструкції виконано, лейтенанти дали дозвіл відкрити вогонь. Застрекотали постріли. Дві мішені лягли відразу. За мить з'їхала на землю ще одна. А тоді в один момент скрекіт вичах. Цок! Клак! Лиш поодинокі постріли. Курсанти вистрілювали останні патрони.

— Скільки там, Лео?

— Три.

— Ну... — Джонік ривком сів. — Як же так?

Три. Тільки три мішені. Левко прикусив губу. Тепер, навіть якщо їхня шістка зіб'є всі цілі, вони однаково програють неформальне змагання 121-му. Такої ганьби з «механіками» не траплялося протягом останніх чотирьох років. Левко кинув погляд на пагорб, на якому стояв гурт офіцерів. Незважаючи на чималу відстань, замкомзводу міг заприсягтися, що полковник Жебрицький, куратор 521-го, дивиться в їхній бік і хитає головою. Висловлюючись із використанням армійської термінології, 521-й щойно капітально обісрався.

Із вогневого рубежу одна за одною долинали доповіді про завершення стрільби.

— Каліки, — презирливо просичав Джонік. — Хіба ні, Лео?

Левко мовчав.

Курсанти продовжували лежати на лінії вогню. Вставати було заборонено доти, доки останній із шістки не закінчить стрільбу та не доповість, показавши порожній патронник. Раптом хруснув іще один постріл. Джонік із Левком витягнули голови. Крайня права мішень гойднулася і... поповзла вниз.

— Фу-у-у... — всі хором.

До хлопців долинув радісний і надміру схвильований рапорт: «Курсант Гера стрільбу завершив».

— Герич! Маладец! — ляснув по коліну Макаренко.

— Не поспішайте радіти. Нам тепер доведеться класти всі, — вдавано безпристрасно прокоментував Левко.

— Ага, — кивнув Джонік і додав: — Час, чуваки. Встаємо, шикуюсь.

Попередня група, поскладавши автомати, звільнила рубіж. Шість курсантів на чолі з комзводу Геною, так само підтюпцем, поквапилися до озлоблених лейтенантів.

— Перші три — чергою по своїй цілі, — на бігу нагадував друзям Левко (курсантам видавали лише по шість патронів). — Решта три — одиночними по тих мішенях, які ще не лягли. Зрозуміло?

— Усе пам'ятаємо, замкомзводе. Не дрейф, — надійшло з-за спини.

Побігли до лінії вогню. Джонік відрепортував лейтенантам про готовність групи. Їм роздали ріжки (в кожному було «запаковано» по шість золотавих патронів калібру 5,45 мм), прогорлали стандартні інструкції, наказали лягати. Джонік упав скраю ліворуч, одразу за ним на рядно хляпнувся Левко, далі розмістились інші.

Перевіривши положення запобіжника, Левко вставив обойму в кріпильний отвір АК-74. Пересмикнув затвор. Кинувши короткий погляд ліворуч, зауважив, що у Джоніка щось негаразд. «Американець» злісно шарпав ручку затвора, той уперто не піддавався. Механізм заклинило.

— Товаришу лейтенант... — Гена поклав автомат біля себе й обернувся до офіцера, впираючись рукою та трохи піднявши тулуб над рядном.

— Лежати!!! Б...дь, мудака, якого хера ти встаєш?! — лейтенант припечатав Джоніка важким військовим черевиком до землі. — Я сказав: лежати, єбла-а-ан!!!

Від удару по спині Джонік харкнув слиною, наче йому влупили в сонячне сплетіння. Левко скривився.

Комвзводу витягнув руки, показуючи, що не збирається торкати-ся АК-74, і прохрипів:

— Т-товаришу лейтенант... хе... дозвольте звернутися.

— Б...дь, дозволяю!

— У мене, здається, автомат заклинило.

Не знімаючи ноги з Джоніка, лейтенант нахилився та підняв автомат. Посмикав затвор — той справді не працював. Потому вийняв ріжок, переставив його в інший автомат і подав зброю Гені.

Решта налаштувалась до стрільби без проблем.

— Вогонь, салабони!

Левко перемістив перемикач режиму в положення АВ¹ і затримав дихання. Притулив щоку до приклада АК-74, навів мушку на ціль. Далеко в полі височів вирізаний із листової сталі контур людини (дідько, яким же він маленьким виглядає звідцілья!). Хлопець уперся носакми черевиків у землю та плавно натиснув на спусковий гачок.

Та-да-да! Три кулі вилетіли вмить. Левко не встиг навіть кліпнути. Віддача вийшла слабкою, принаймні слабшою, ніж він очікував.

Та-да-да-да! Цього разу ліворуч. Джонік перестарався і смикнув курок занадто сильно, випустивши більше як половину боезапасу — чотири чи п'ять куль.

Левко звів голову над прикладом. Його мішень хилилася додолу. Крайня ліворуч стриміла на місці. Джонік промазав! Правда, після такого штурхана по хребту нічого дивного. Щойно замкомвзводу зібрався пошепки підбадьорити свого товариша, як Джонік іще

¹ Режим вогню АКМ довгими чергами (автомат).

раз пальнув. Бах! Бах! І цього разу знову поквапився. Не прицілившись як слід, Гена послав останні кулі повз ціль.

«Мазило! — подумки розлютився Левко. — Програємо ж на хрін!»

— Fuck! Лео, допоможи, — благально зашепотів Джонік, — я облажався.

Перед тим як перекинутись на крайню мішень, Левко покосився праворуч. Із чотирьох стриміла незбитою тільки одна. У хлопців ще нібито лишалися патрони, отже, покладуть. *Мусять* покласти. Тоді він повернувся ліворуч і сконцентрувався на мішені Джоніка.

— Я беру, — сказав голосно. — Ліву я беру!

Після першого влучання цілився спокійніше. Левко намацав великим пальцем перемикач і переставив його на поділку вниз — на ОД¹. Сумістив верхню точку прицільної мушки з грудьми сталевого манекена, вдруге затамував подих і...

...Не вистрілив. За мить до того, як натиснути на спусковий гачок, у голові спливла химерна думка: «А що, якби замість мішені стояла людина?» Левко замружився, уявляючи, що в кущах за сотню метрів від лінії вогню вишикувалися не кострубаті обриси, а... живі солдати. Мозок вималював їх напрочуд управно. Хлопець здригнувся, розплющив очі й... замлів. У чагарнику на місці мішені справді стояла людина. Не солдат. Молодий хлопець у цивільному одязі: сіра сорочка із закоченими рукавами, темно-сині джинси. Юнак зиркав кудись убік, в абсолютно інший від вогневого рубежу бік, схоже, не підозрюючи, що через секунду може попрощатися з життям...

Самонавіювання вишло таким вдалим, що Левку довелося кілька разів труснути головою, щоби прийти до тями. «Що за дурня, чувак? — вилаяв сам себе. — Нема там нікого». Він зосередився на цілі й натиснув курок. Коротке «клак!» — і мішень почала опускатися до землі. Хлопець зиркнув праворуч. Мішені зникли. Жодної не було. Вони «погасили» всі цілі.

Бінго! Перемога!!!

Левко з насолодою послав дві останні кулі в небо над кущами, відчепив обойму, зробив контрольний постріл, переконавшись, що у стволі не залишилося патрона, поставив автомат на запобіжник і відтягнув затвор, гордо повідомивши:

— Курсант Бартош стрільбу завершив!

Один із лейтенантів пройшовся вздовж курсантів, перевіряючи патронники, й тільки тоді дав команду підійматись. Зводяться

¹ Режим вогню АКМ одиночними пострілами.

на ноги, Лео непомітно загріб долонею кілька гільз, що рясно вкривали рядно.

Просто так, на пам'ять.

Хлопці вишикувались у колону по одному. Левко обтрусив спину Джоніку.

— Ти як? Ребра цілі?

— Цілі, — пробурчав Джонік, буравлячи гнівним поглядом ненависного офіцера. — Як із ланцюга зірвався... Хіба ні, Лео?

На загальному шикуванні перед посадкою в автобуси, минаючи деморалізовану ватагу «економістів», Левко вибрав момент, коли в їхній бік не дивилися полковники, й тицьнув 121-му середнього пальця. Ловіть гостинець, салаги! З любов'ю від «механіків»! П'ятий рік поспіль взвод механічного факультету кращий у стрільбі. Кращий у всьому!.. Йому відповіли понурими позирками. Хтось, заховавшись за спинами товаришів, пирхнув:

— Пішов ти! — але на тому все закінчилося.

Зрештою броунівський рух курсантів припинився, і взводи вишикувались. Крижини хмар потовщали й почали наповзати одна на одну. Сонце майже не показувалось. Лиш де-не-де, неначе ополонки, синіли шматки чистого неба. Вітерець став зовсім не липневим.

Разом з іншими Левко стояв у лаві, краєм вуха дослухався до неоковирної напутньої промови начальника військової кафедри та пригадував найяскравіші епізоди стрільбищ. Раз за разом смакував перемогу над «економістами». Якби він не поцілів у мішень Джоніка, вони програли б. Хлопець уже встиг порахувати на телефоні: 17 цілей дають коефіцієнт 0,708, що менше, ніж у 121-го. 18-та «погашена» мішень водночас вивела його взвод уперед — $18/24 = 0,75$. *Його 18-а.*

Втім, був один спогад, який він намагався оминати. Та дивна мить, що передувала вирішальному пострілові. Левко гнав цей спомин геть, заштовхував углиб свідомості, проте не міг спекатись. Одна й та сама нав'язлива думка постійно лишалася на видноті. Причеплива, наче реп'ях, вона п'явкою пристала до мозку й дзижчала притишеним тлом для решти приємних споминів. *Що було б, якби на місці мішені стояла жива істота? Чи вистачило б йому мужності вистрелити? Чи зміг би він так само холоднокрівно пустити кулю в людину?*

Хоча навіть не це було найважливішим. Якоїсь миті Левко навдивовижу чітко збагнув, що те химерне навіювання — не продукт його підсвідомості. Морочливі міркування *могли* бути хворобливим

вихлопом із перенапруженого в критичний момент мозку, проте *не* той хлопець, не той незрозумілий обрис, що постав на місці мішені. Він прийшов звідкілься іззовні. У цьому Левко не мав жодного найменшого сумніву.

Бо юнак був темношкірим.

22 липня 2008, 06:38 (UTC -5)

Хатина Тора Сандерса,

36 км на північ від Пуерто-Мальдонадо¹, регіон Мадре-де-Діос, Перу

Тор Сандерс відчував, що вони припливуть. Старий норвежець міг як завгодно заспокоювати себе, нібито йде в таку ранню годину до розхитаного вбогого причалу за кілька метрів від своєї хатини просто по воду, та насправді знав, що сьогодні вранці мусить їх побачити.

Тор боявся. Чоловіка сковував благоговійний жах, а руки та спину обсіпало пухирцями завбільшки з мурашині яйця (і такими самими моторошно-білими) від самої короткої думки про те, що невдовзі пропливе повз нього вниз за течією Ріки Каменів, Ріо-де-лас-П'єдрас, або, як називають її місцеві, Такуатіману. Скільки їх спустять сьогодні? Двох? Чотирьох? А раптом більше? Норвежець здригнувся. Траплялося й таке. 2005-го, якщо йому не зраджувала пам'ять. Тоді він устиг нарахувати семеро мерців.

Як подумати, Тор Сандерс багато чого віддав би, щоби лежати зараз на невігладливому лежаківі в спальні на другому поверсі своєї хатини, загорнувшись в улюблену легку ковдру із шерсті лами (її подарувала індіанка із селища Ойянтайтамбо), відмежувавшись від усього світу: від Ріо-де-лас-П'єдрас, від болісних спогадів, котрим начхати на відстань і час (сорок років... сорок довбаних років!), що відділяли його від давно вже не рідної Норвегії та, звісно, від плота, що от-от мав вималюватись у тумані. Водночас Тор не міг не дивитися. Темна грань його свідомості, що поруйнувала йому все життя, яку він зміг упокорити, лиш усамітнівшись у найбільш неприступних джунглях Південної Америки, насправді прагнула видовища. Не так багато стається в цій глушині (якщо відверто, то взагалі нічого не стається... роками), щоби гребувати такою подією. Ті люди й так мертві, він не допоможе їм, вони пропливуть повз хатину та повз пляж,

¹ Пуерто-Мальдонадо — місто на південному сході Перу в амазонських тропічних лісах, що за 55 км на схід від кордону з Болівією, столиця регіону Мадре-де-Діос; засноване 1902 року. Розташоване на берегах річки Ріо-Мадре-де-Діос, що є прибою Амазонки, й оточене найбільш дикими й важкопрохідними на планеті лісами.

що відтісняє хащі від води на протилежному березі річки, незалежно від того, стоятиме Тор на причалі чи ні. То яка, в біса, різниця? Зате побачене дасть харч для мозку (байдуже, що бридкий), виштовхне з голови інші, ще більш гіркі спогади, й не дозволить з'їхати з глузду безкінечними вечорами протягом сезону дощів. Крім того, було ще дещо. Тор Сандерс не дурень (так завше приказував його батько, дубясячи Тора уламком швабри по ногах і спині через якусь дрібну провину, а часто й без неї). Норвежець усвідомлював: хай хто готує пліт до спуску, він затрачає на це купу зусиль. Треба нарубати дерев, обтесати та зв'язати до купи, розсадити «пасажирів». Це цілий ритуал, марудний і нелегкий, а тому ніхто не вдаватиметься до нього без вагомої причини. Мерців спускають із певною метою. Їх виставляють напоказ. Покійники наочно демонструють грізне попередження: **НЕ ЙДІТЬ ВАМ ТУТ НЕ РАДІ ВАС СЮДИ НІХТО НЕ КЛИЧЕ**. А тому на них треба дивитися. Дивитись і показувати, що розумієш послання.

Тор ступив на причал, що видавався в річку всього на кілька кроків. Дошки жалібно скрипнули, примусивши літнього норвежця неприємно скулитись. Сандерс глибоко вдихнув і роззирнувся. Річку Каменів і мангрові зарості, що заповзали у воду на його боці, застилав нерухомий туман. За молочною поволокою не проглядалося пляжу на іншому березі (Тор іноді перепливав річку й засмагав там, недовго, як витримувала ніжна скандинавська шкіра, бо тільки там не було комарів). Джунглі довкола хатини стояли мертвотно тихими, так, наче тямилі, що має незабаром відбутися. Такими тихими, що аж у вухах дзвеніло. «Знову піднявся тиск, — зміркував Тор, прислухаючись до монотонного, майже нестерпного гулу у вухах. — Старію». Він покосився на порожнє відро й подумав, що здалося б набрати води (чи хоча б удати, що набирає), проте не зміг примусити себе зігнути.

В тумані над серединою річки безшумно, ніби привид, промайнув птах.

Чоловік вичікувально (і водночас із мукою) вгризався очима у вигин Ріо-де-лас-П'едрас. Спливло п'ять хвилин, за ними ще п'ять, потім десять, а Тор непорушно стримів із відром у правій руці й телушився на північний захід. Нічого не змінювалось. Здавалося, нетрища залило не туманом, а клеєм. Невже цього разу помилився? Але ж тиша... Така безмовність панує рідко, раз на кільканадцять місяців, що-разу тоді, коли з півночі спускаються небіжчики.

Ще п'ять хвилин — і все так само тихо...

Тор Сандерс не вірив у привидів, духів померлих, віщі сні й іншу окультно-містичну маячню. Він скоїв у житті багато недоброго, тож якби вірив у пекло, вже вкоротив би собі віку чи принаймні покався б. Норвежець знав, що мерці пропливуть сьогодні, та не тому, що вони йому привиділись або загадковий голос нашептав про них уві сні. Від учора в селіві стояла тиша: стихли цикади, вмовкли птахи, щезли ледь вловні (хоча зазвичай постійно наявні) шерехи шурів і вигуки мавп, що продираються крізь гілля. Гігантські річкові видри, які облаштували кубло під урвищем вище за течією, також не показувались. Джунглі заклакли, а це означало одне: десь вище по Ріо-де-лас-П'єдрас, можливо, за милю чи дві від хатини Тора Сандерса, хтось валить молоді дерева чупа-чупа¹ та робить із них пліт. Норвежець ніколи не намагався дізнатись, хто то (татусь мав рацію: він же не дурень), але усвідомлював, що ті істоти поряд. Такуатіману страшенно звивиста; щоби пліт досягнув того місця, де вона впадає в Ріо-Мадре-де-Діос, а потім доплив до пристані в Пуерто-Мальдонадо, його слід спускати низько за течією, а не з глибини лісів. Гнітюче передчуття не давало старому змоги заснути протягом ночі, проте це передчуття було наслідком спостережень і аж ніяк не голосом інтуїції, що линув ізсередини. Тор був певен: вони прийдуть.

І мерці з'явилися...

Тор здогадався про наближення плоту, бо туман почав рухатись. Спершу це скидалося на банальне мерехтіння в очах, проте згодом з-за вигину річки (над самою поверхнею води) посунули перші різні клубні. Невдовзі крізь них проступив плескати обрис, що повільно плинув за течією.

Пліт.

Він наближався.

Тор Сандерс зробив крок уперед, ставши на край підмостя, ризикуючи впасти, якщо подасться тулубом уперед, і дивився, широко розплющивши очі. По спині забігали мурашки, дихання пришвидшилось. Пліт насувався, як завше ще свіжий (колоди не встигли розбухнути від води та навіть не всюди намокли), коли зненацька норвежець помітив другий обрис, що безшумно виринав з-за вигину.

¹ *Quararibea cordata* (південноамериканська сапоте, або чупа-чупа) — високе плононосне дерево, що росте в амазонських лісах Бразилії, Колумбії, Еквадору та Перу. У висоту досягає 45 метрів. Плоди оранжево-жовті, їстівні.

«Ого, то сьогодні їх два... Брати-близнюки», — подумав Тор. Насправді він не надто здивувався (раніше таке траплялося), просто прикинув, що мертвяків цього разу буде більше. Більше ніж чотири.

На першому плотові їх було троє. Попри густий туман, Тор Сандерс розгледів, що всі небіжчики — індіанці мачігуенга¹. Одного з мерців розіпнули зірочкою, прив'язавши руки й ноги в кутах прямокутного плота. Голову бідолахи відокремили від тіла та прибили кілком через горло до живота. Понівечена голова виглядала від засохлої крові аж чорною. Два інші тіла лежали з боків від розіпнутого мачігуенга. Одяг пошматований, брудний, замашений кров'ю; у кожного покійника не вистачало лівої руки.

Якраз навпроти будинку норвежця річка Такуатіману робила петлю: напливаючи з північного заходу, вигиналася спершу на південь, а трохи далі за течією повертала на захід. Кілька секунд Тору здавалося, що каламутні води женуть пліт акурат до його причалу. Він перестав дихати, відчуваючи, як між пухирцями на шкірі набруньковуються краплі холодного поту. Скручені мотуззям колоди повільно, але невідворотно насувалися на Сандерса, та щойно він намірився ступити крок назад (щоби потім плигнути на берег і панічно дременути геть), відбійна хвиля спинила пліт і виштовхала назад на середину річки.

Тор видихнув.

Другий пліт сунув повільніше, бо сидів у воді глибше. Покійників на ньому накидали абияк. Тіла скорчилися, переплелися, нагадуючи клубок товстих неоковирних змій. Униз за течією пливла безформна кучугура людського м'яса, з котрої то тут, то там стриміла чиясь нога, рука, потилиця... Витріщившись, Тор став рахувати.

«Один, два, три, чотири, п'ять... — пліт рухався, норвежець збився. — Прокляття! Один, два, три... п'ять... сім... — зробив паузу, пожираючи небіжчиків вицвілими очима. — Вісім?» Скільки ж їх там? Сім? Вісім? Тіла було покалічено, на похідному одязі, наче візерунки на зміїній шкірі, проступали криваві підтьоки. Найбільше познущалися з голів. На всіх головах, які Тор Сандерс зміг вирізнити з кучугури, невідомі кати повідрізали вуха, губи й носи, викололи очі. На місці очних яблук полискували гладенькі й чорні річкові камінці. Либонь, ті вставлені камені жахали найбільше. Норвежець тямив,

¹ Мачігуенга — індіанське плем'я, що проживає у джунглях Амазонії на сході Перу (територія між Андами та бразильським і болівійським кордонами). Живуть переважно з мисливства та збиральництва. Більшість неписьменна та не вміє читати.

що мав би відчувати жаль до нещасних, а він чомусь ненавидить їх і боїться. Чорні камені замість очей перетворювали людей із безсердечно закатованих безневинних жертв на кровожерних демонів, людиноподібних монстрів з іншого світу, які не заслуговують на співчуття.

Більшість небіжчиків, як і на першому плоту, була бронзовошкірими чорнявими мачігуенга. І тільки тоді, коли пліт проминув причал, Тор помітив бліде обличчя, притиснуте до колод чиєюсь розбухлою литкою. Також без носа, вух і очей.

Отже, принаймні один із них білий.

Тор не встиг отямитися від першого потрясіння (десять... цього разу спустили мінімум десять!), коли йому в горлянку вчепилося друге. З північного заходу насувався третій пліт.

Покремсане зморшками лице норвежця збіліло, а порожнє відро випало з рук. Лунко вдарившись, воно затрималось на крайній дошці, гойднулося, наче розмірковуючи, падати чи залишатись, а тоді шубовснуло у воду. Тор відступив на крок і вперше за ранок подумав, що краще було не виходити. Краще було лежати, бодай і без сну, втупившись у стелю та нервово смикаючи закладеними одна на другу ступнями, та не спускатись до води й не бачити цього пекельного параду.

На третьому плотові було лише два тіла. Вони сиділи обличчям один до одного, по-турецьки склавши ноги. Обидва — білошкірі.

«Живі?» — тьохнуло в норвежця під серцем.

Аби ж то. Як і в попередніх мерців, із облич видалено губи, вуха, носи та навіть повіки. На місці очей — відполіровані камені. На біцепсах — незрозумілі поздовжні розрізи, що вже почали гноїтись. Одне з тіл, схоже, належало жінці. Сандерс не був упевнений (обидва мерці мали короткі стрижки, а обличчя такі понівечені, що годі розрізнити стать), але на сорочці, на рівні грудей покійниці, проступали багряно-чорні плями овальної форми — так могла виглядати лише жінка, якій відрізали молочні залози.

Перші два плоти трохі розігнали туман, тож, коли третій порівнявся із причалом, Тор роздивився чоловіка й жінку напрочуд чітко. І зрозумів, чому вони сидять. Голова чоловіка була закинута назад. Шия надрізана й розчахнута, чимось нагадуючи другий рот — зухвало усміхнений, і крізь розрив витикався кінець загостреної палиці. («Немов олівець із пенала, — подумав Тор і тут-таки здригнувся: — Прокляття! Паскудство! Про що я думаю?!») Чоловіка й жінку настромили на затиснені між колодами палі й у такому положенні пустили в недовге плавання до Пуерто-Мальдонадо.

Останній пліт беззвучно зник за поворотом річки.

«І це вже вшосте за останні десять років...» — якимось відсторонено відзначив Тор. Так астроном проводить давно досліджену комету.

Одинадцять років тому, взимку 1997-го, вперше побачивши пліт із мерцями, Сандерс страшенно перелякався і... припустився великої помилки. Норвежець приїхав до Перу сорок років тому, покинувши батьківщину з причин, які він уже чотири довбані десятиліття намагається забути. На той час Республіка Перу була цілковито вільною країною. Чи не найвільнішою у світі. Ти міг прожити сорок, п'ятдесят, шістдесят років, зрештою — все життя, і ніхто за цей час жодного разу не попросив би тебе показати паспорт. Звісно, якщо жити по-людськи. Тор осів у невеликому містечку Трухільйо на півночі країни, сподіваючись почати все з чистого аркуша, та жити по-людськи йому не вдалося. Причини різні: зовнішність (перуанки штабелями падали до ніг синьоокого блондина), запальний характер, хороші товариські стосунки з віскі тощо. Після п'яти років у Трухільйо молодий Сандерс улип у чергову неприємну історію, що поставила його перед вибором: дістати свій паспорт і повернутися до Норвегії, де на Тора чекало довічне ув'язнення, або ж утікати ще далі. Так він опинився у Пуерто-Мальдонадо, а згодом в амазонських нетрях, де й кисне безвилазно протягом тридцяти чотирьох років. Іноді Тор підсміюється із себе: він утікав, не бажаючи до смерті скінити у в'язниці, а сам загнав себе в глушину у стократ гіршу за камеру на одного. Сидячи зараз у Норвегії, міг би хоч телевізор подивитися... Так ось, узимку 1997 року совість напосілася на норвежця з особливим завзяттям. Побачивши мерців, він поплив навздогін, пригнав пліт до причалу, переконався, що серед них немає живих, і тільки тому *сам* приволік тіла до Пуерто-Мальдонадо. На той час навіть у такій країні, як Перу, без паспорта вже не можна було. Тора півтора тижні протримали в буцегарні, протягли через кілька виснажливих, але безглузких допитів, після яких він почав думати, що вбивства повісять на нього, а потім... відпустили. У нього не було паспорта, не було візи, не було дозволу на проживання, а йому дозволили піти. Відчиняючи камеру, старший офіцер майже благально поглянув на норвежця та промовив: «Не встрявай. Хай буде, як є». Сандерс довго не міг збагнути, в чому річ, доки 1998-го не напорівся на новий пліт і помалу почав розуміти. Мерці спускаються з лісів, їх ховають, і... на тому кінець. Історії, звісно, лишаються, їх потай передають із уст в уста, часом вони навіть вислизують за межі країни, та без печаток і підписів посвідчувачів ці історії — лише міфи. З 1998-го Тор

Хатина Тора Сандерса і пляж на протилежному березі Ріо-де-лас-П'єдрас — супутникове зображення з «Google Earth»

зовсім не реагує на покійників (попри, звичайно, перестрах). Поки його не чіпають, і він не чіпатиме...

Старий норвежець постояв іще трохи, зі щемом у серці вдивляючись у мряку (а що як буде *четвертий?*..), потому розвернувся та, переборюючи ниючий біль у суглобах, почовгав до хатини. Ввечері він напився до безпам'яті.

Через три тижні, скуповуючись на ринку в Пуерто-Мальдонадо, Тор натрапить на старий номер «El Comercio», з якого довідається, хто саме пропливав повз його причал того моторошного туманного ранку.

Daily Mail

THURSDAY, JULY 24, 2008

www.dailymail.uk

50c

ШОКУЮЧІ НОВИНИ!

Тринадцять понівечених тіл

Учасників експедиції сера Пола Холбрука знайдено в Перу мертвими ¹

Джудіт Тойнбі

Учора опівдні посол Перуанської республіки в Лондоні Хосе Луїс Біскет підтвердив інформацію про те, що загин британського природознавця сера Пола Холбрука, зв'язку з яким не було від 5 червня, знайшли в Пуерто-Мальдонадо. Всі учасники, враховуючи Пола Холбрука й австралійського біолога Кетрін Муні, мертві. Виявлено тринадцять тіл, більшість із яких жакливо скалічена. Тіла знайшли на плотах, які прибило течією до пристані Пуерто-Мальдонадо 22 липня приблизно о 9:30 за місцевим часом.

Жорстокі каліцтва, що, за попередніми даними, завдали дослідникам ще за життя, шокували не лише Британію, але й увесь цивілізований світ. Серу Полу зловмисники відрізали статевий член, повіки,

¹ Стаття у «Daily Mail» за четвер, 24 липня 2008-го. «Daily Mail» — британська щоденна газета-таблід, заснована 1896 року та розрахована на представників так званого «нижчого» середнього класу, друга за загальним накладом (після «The Sun») газета Великої Британії, але перша в історії країни, чий денний наклад перевищив мільйон копій. Щоденний наклад «Daily Mail» — у середньому 1991275 примірників.

вуха, ніс, губи, соски на грудях, викололи очі та вирвали нігті. Крім того, Холбруку вибили майже всі зуби, на місце яких уставили шматки прозорого кварцу. Обличчя Кетрін Муні сплюндрували так само; на додачу жінці відрізали груди. Обидва науковці сиділи на палях.

Інші знайдені тіла належать індіанцям місцевого племені мачігуенга, котрі працювали носильниками під час переходів джунглями; їх також понівечено. У багатьох не вистачає кінцівок.

Увечері до редакції «Daily Mail» телефонував невідомий, який сповістив, що це не перша експедиція у верхів'я Ріо-де-лас-П'єдрас, яка завершується трагічно. Раніше в селву вирушали безіменні шукачі пригод, вони полювали на руїни й золото інків, тож їхня загибель проходила непоміченою. Цього разу ім'я Холбрука надало справі розголосу. За словами аноніма, протягом останніх десяти років мінімум чотири рази в Пуерто-Мальдонадо припливали плоти, навантажені мерцями. Наразі цю інформацію перевіряють.

Гордон Браун висловив співчуття сім'ям науковців і пообіцяв, що докладе всіх зусиль, щоби відшукати тих, хто скоїв варварське вбивство, та притягнути їх до відповідальності. Водночас Браун жорстко розкритикував Перу, звинувативши владу країни в бездіяльності. «Про те, що у них [в експедиції Холбрука — Д. Т.] проблеми, стало відомо ще півтора місяці тому. І що за цей час зробили перуанці? Нічого! Рятувальники пальцем об палець не вдарили, щоб з'ясувати місцезнаходження сера Пола та його людей. Навіть зараз, після виявлення трупів, місцева влада не вжила жодних заходів для того, щоб по гарячих слідах перехопити злочинців», — сказав прем'єр-міністр.

Втім, є й інша думка. Високопоставлений чиновник із Міністерства закордонних справ Британії, який побажав лишитися неназваним, у розмові з журналістом «Daily Mail» заявив, що британські нападки на Перу мають на меті одне: приховати власне безсилля. «Сер Пол подався у найбільш важкодоступні ліси на планеті. Він знаходився за сотні кілометрів від найближчого житла, схований під непроникним покривом тропічного лісу. Можна як завгодно довго звинувачувати перуанців, але річ у тім, що ми не боги. Ми забуваємо, що навіть найсучасніша техніка має чіткі обмеження. Щоб урятувати людей, недостатньо спорядити по них гелікоптер. Їх потрібно спочатку знайти, а для цього знадобляться шість, вісім, може, навіть дюжина гвинтокрилих машин. Де їх узяти? В Пуерто-Мальдонадо немає жодної. Та навіть якби були, сер Пол забрів надто далеко. Вертольоти мають певний радіус дії. Їм довелося б заправлятися у Пуерто-Мальдонадо, летіти до ймовірного місця знаходження експедиції, кружляти

там і миттю повертатись, інакше вони зваяться посеред сельви без пального. Ви мусите розуміти: на планеті є місця, як-от Еверест, Південний полюс чи Мадре-де-Діос, попершись куди, вам не варто чекати на рятувальний гелікоптер... Навіть якби біля Ліми стояв увесь військово-морський флот її Величності, навряд чи ми могли б щось удіяти», — стверджує чиновник.

Нагадаємо, сер Пол Холбрук півроку тому вирушив у джунглі Мадре-де-Діос на південному сході Перу на пошуки рудобородого титі, рідкісного й донині офіційно не відкритого представника приматів, якого...

ХТО ВОНИ?

Чотири із тринадцяти знайдених мерців не належали до експедиції Холбрука¹

Хадлі Фрімен (Hadley Freeman) спеціально для «The Guardian»

Свіжі подробиці резонансного «повернення» групи Холбрука загальноють слідчих у глухий кут. Чергове відкриття додало заплутаній історії таємничості.

Учора стало відомо, що принаймні чотири із тринадцяти тіл, які уранці 22 липня 2008 року прибило течією до пристані селища Пуерто-Мальдонадо, — це тіла не учасників експедиції Холбрука. Про це на прес-конференції поінформував аташе британського посольства в Лімі Кліффорд Страттон. Серед невідомих тіл — два тіла білих, одне представника негроїдної раси й одне азіата, найімовірніше, китайця. Відомо, що в групі Холбрука на момент відплиття з Пуерто-Мальдонадо було лише двоє білих: австралійський ентомолог Кетрін Муні та сам сер Пол, чий тіла наразі перебувають у міському морзі та будуть відправлені рідним найраніше через два тижні. Решта учасників — це місцеві індіанці мачігуенга. Їхню точну кількість донині не встановлено, та вже зараз зрозуміло, що частина мачігуенга досі лишається в джунглях.

Цілком випадково того самого дня пощастило ідентифікувати одного зі сторонніх. Це італійський мандрівник Лука Молінарі, що зник безвісти влітку 2002-го в джунглях штату Акре на крайньому

¹ Стаття у «The Guardian» за вівторок, 29 липня 2008-го. «The Guardian» — британська національна суспільно-політична щоденна газета, одна з найвпливовіших у країні, заснована 1821 року; щоденний наклад — 204222 примірники.

заході Бразилії, майже за півтисячі кілометрів від останнього визначеного місця перебування групи Холбрука¹. Синьйор Молінарі не мав наукового ступеня, він був радше авантюристом, який нищпорив уздовж Ріо-Пурус у пошуках легендарного загубленого міста інків Паїтіті, яке іноді ототожнюють з Ельдорадо. Судячи зі стану небіжчика, Молінарі був у доброму здоров'ї протягом п'яти років після того, як його припинили шукати.

Імена інших трьох незнайомців з'ясовують.

Ще одна цікава деталь. Серед документів, які знайшли на плотах разом із небіжчиками, — здебільшого карти, описи кількох нових видів, а також закордонні паспорти Холбрука та Муні, — опинилося водійське посвідчення на ім'я Гуннара Іверса. Нам вдалося зв'язатись і поговорити з власником документа. Гуннар Іверс виявився маловідомим шведським художником. Йому 67, останні кілька років він проживає в Амстердамі. Гуннар здивувався, почувши, що його водійське посвідчення припливло із джунглів разом із трупом сера Пола (о так, звісно, він чув про експедицію). За його словами, він ніколи не був у Мадре-де-Діос і навіть не наближався до Пуерто-Мальдонадо, а посвідчення загубив 2003-го під час візиту до Перу, де відвідував лише лінії Наски та Мачу-Пікчу. Старий швед не уявляє, як його водійська посвідка втрапила на пліт до сера Пола чи до тих людей, що цей пліт спускали.

Кліффорд Страттон упевнений, що найближчими днями в розслідуванні трагічної загибелі сера Пола Холбрука відбудеться зрушення. Слідчі наразі розіслали фотографії трьох неідентифікованих тіл міністерствам закордонних справ відповідних держав, вони тісно співпрацюють з Інтерполом, а також намагаються вийти на контакт із кимось із тих, хто 2002-го йшов слідами Луки Молінарі.

¹ Бразильський штат Акре межує з перуанським регіоном Мадре-де-Діос — М. К.

FRIDAY, MAY 8, 2009

\$ 1.00

СМЕРТЬ ХОЛБРУКА: НОВІ ЗАГАДКИ

**«Британця не було в тих місцях,
із яких надходили сигнали GPS-датчиків», —
заявляє американський орнітолог¹**

Ричард Хаммет

Нещодавні відкриття спричинили нову хвилю дискусій навколо загибелі одного з найвідоміших зоологів сучасності, сера Пола Холбрука, по-звірячому закатованого в Перу в липні 2008 року.

Нагадаємо, що на початку минулого тижня експерти встановили ім'я ще одного з чотирьох мерців, які не належали до експедиції британського натураліста, але чії тіла знайшли разом із тілами учасників походу. За результатами ДНК-аналізу було підтверджено, що єдиний серед загиблих афроамериканець є громадянином США, уродженцем Арканзасу Джеймсом Деваром (на момент смерті виповнилося 39 років). Містер Девар, гірський інженер за освітою,

¹ Стаття в «USA Today» за п'ятницю, 8 травня 2009-го. «USA Today» — загальнонаціональна американська щоденна газета, заснована 15 вересня 1982 року. З 2003-го змагається з «The Wall Street Journal» за звання найбільш тиражованого видання США. Середній щоденний наклад «USA Today» — 1817446 примірників.

зник безвісти, повертаючись із роботи додому, 23 жовтня 1998 року. Представники об'єднаної перуансько-британської слідчої групи на сьогодні не мають жодної версії на пояснення того, як Джеймс Девар міг опинитись у джунглях Мадре-де-Діос і що робив там протягом десяти років.

До розслідування з власної ініціативи долучився Фред Ярдлі, 34 роки, орнітолог, аспірант Єльського університету. На цей момент Фред перебуває у Мадре-де-Діос, куди вирушив місяць тому по матеріал, необхідний для завершення дисертації. Фред спостерігає за птахами на науковій станції «Прогресо», що на одній із приток Ріо-де-лас-П'єдрас, за 180 км від Пуерто-Мальдонадо. У селві біля «Прогресо» є ґрунтова злітна смуга, завдяки чому невеликі літаки можуть приземлятися, доправляючи на станцію припаси та самих учених. Проаналізувавши дані GPS-локаторів, Ярдлі за власні кошти заправив літак «Cessna 172R», заплатив пілоту й рушив на північ, пролетівши всі пункти, крізь які пройшла група Холбрука.

«Задум виник, коли я вивчав дані GPS-маяків, що фіксували рух експедиції, — розповідає Фред Ярдлі. — Зверніть увагу, останніми днями Холбрук ішов дуже швидко, іноді покриваючи по 15 км за добу. І це в селві. Дослідницька експедиція з такою швидкістю ніколи не рухатиметься. Завжди потрібен час на спостереження, фіксацію результатів тощо. Складалося враження, наче сер Пол поспішає чи тікає від чогось. Але який сенс тікати в глибину тропічного лісу, від цивілізації?»

Фред бачив залишки багать на прогалинах, але тільки до крайньої західної точки маршруту. Після того як, згідно з даними супутника, експедиція повернула на північний схід, сліди щезли. Фред Ярдлі:

«Вони зупинялися на галявинах. Так безпечніше, там менше комарів, і зазвичай саме в таких місцях трапляються струмки. Летючи низько, я помітив кілька згарищ, що лишилися після багать. Особисто я впевнений, що то сліди британця. 7 червня 2008-го, якщо вірити супутникові, Холбрук різко повертає, і саме після цього сліди ніби вивітрюються. Я пролетів увесь маршрут від повороту до кінцевої точки й не побачив нічого на доказ перебування людини. Локатори, може, й були там, але Холбрук — ні. Я стверджую, що після 7-го червня британця не було в тих місцях, із яких надходили сигнали GPS-датчиків».

По альтернативний коментар ми звернулися до керівника об'єднаної слідчої групи Робіна Левайна, 48 років. Левайн відреагував доволі різко:

«Повна маячня. Як мені відомо, щоби триматись у повітрі, «Cessna» має рухатись зі швидкістю щонайменше 160 км/год. Як можна шукати щось у тропічному лісі, перебуваючи над ним у літакові? Ярдлі нічого не бачив, бо не міг нічого бачити. Це однаково що намагатися витягнути голку з копиці сіна, гасаючи довкола неї на спортивному автомобілі».

Зауваження, що Ярдлі все ж спостеріг рештки табірних багать, Робін Левайн відмовився коментувати.

Ані британці, ані перуанці досі не спромоглись організувати пошукові заgonи, котрі пішли б слідами загиблої експедиції. Охочих немає.

ПЕРЕЛІК МУЗИЧНИХ ТВОРІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ПРОСЛУХОВУВАННЯ ПІД ЧАС ПРОЧИТАННЯ

THE LIGHT SIDE

1. Jay-Z feat. Kanye West and Rihanna «Run This Town».
2. Poets of the Fall «Carnival of Rust».
3. Imagine Dragons «Radioactive».
4. Shontelle «Say Hello to Goodbye».
5. Sarah McLachlan «Building a Mystery».
6. Adelitas Way «I Can Tell».
7. Linkin Park «What I've Done».
8. Виктор Цой «Пачка Сигарет».
9. Poets of the Fall «Roses».
10. Art of Dying «Best I Can».
11. Joan Osborne «One of Us».
12. Poets of the Fall «Where Do We Draw the Line».

THE DARK SIDE

1. In Flames «Reroute to Remain».
2. In Flames «System».
3. In Flames «Drifter».
4. In Flames «Trigger».
5. In Flames «Cloud Connected».
6. In Flames «Minus».
7. In Flames «Dismiss the Cynics».
8. In Flames «Free Fall».
9. In Flames «Pacing Deaths Trail».
10. In Flames «Crawl Through Knives».
11. Iron Maiden «Fear of the Dark».
12. Metallica «Wherever I May Roam».

Зміст

Дороги, що ми обираємо.....	35
Прокляття Паїтігі	88
Куско	114
Мадре-де-Діос. Перше наближення.....	144
Послання Гуннара	174
Мадре-де-Діос. Друге наближення	193
Твердиня	218
Усередині. В полоні.....	259
Кімната з білого мармуру.....	294
Янгольські сурми.....	357
Втеча	396
Флешка	459
228.....	514
P. S.....	548
Перелік музичних творів, рекомендованих для прослуховування під час прочитання	555

Літературно-художнє видання

КЦДРУК Макс
Твердиня
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *О. А. Веремчук*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *В. М. Немашкало*

Підписано до друку 17.08.2018. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 29,4.
Наклад 3000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
- у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

***Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів***
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Кідрук М.

КЗ8 Твердиня : роман / Макс Кідрук. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 560 с. : іл., кольор. вкл.

ISBN 978-617-12-5610-1

Вирушаючи в легку експедицію-подорож, п'ятеро друзів не здогадувалися, що зможуть знайти загублене місто інків. Сімдесятиметрова Твердиня майже повністю напхана золотом. Та чи буде в цієї історії щасливе закінчення? Адже часом життя набагато цінніше за золото...

УДК 821.161.2

Люди — соціальні істоти. Існування суспільства неможливе без співпраці, розуміння та дотримання справедливості. Та чи існує це все поза соціумом, коли людина опиняється на межі життя та смерті?

Доведена до відчаю українка з великою сумою грошей, яка ігнорує дзвінки від чоловіка. Росіянин-пілот, який намагається приборкати аерофобію після загибелі коханки в катастрофі рейсу МН17. Найвідоміший політик Баварії на пікові кар'єри, який ненавидить свою роботу. Гравець американської Національної футбольної ліги, життя якого розвалилося після одного невдалого розіграшу. Таємний папський кардинал, який прямує до країни, де офіційно не існує Католицької церкви... Незнайомці з різними долями. Єдине спільне для них — рейс 341, і він веде до найбільшого випробування в їхньому житті.

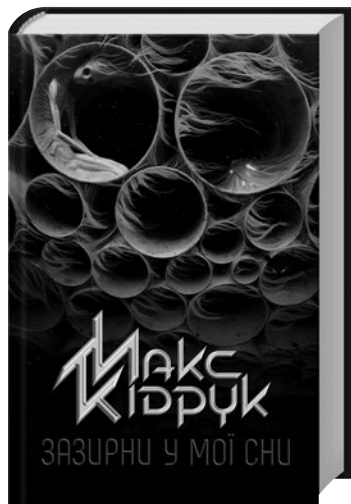
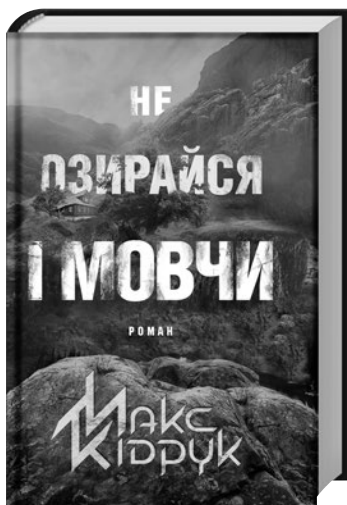
Коли небо не відпускає...

Перед вильотом з Парижа пілота українського літака «ААРОН 44» переслідували погані передчуття. Інтуїція підказувала відмовитися від рейсу. Але попри все політ мав відбутися...

Для вивчення місця трагедії та з'ясування причин катастрофи «сорокчєт-вірки» прибула донька його конструктора, Діана Столяр. Загибель літака поставила під сумнів саме існування компанії-виробника. Дівчина намагається будь-що дізнатися правду та розкрити таємницю авіакатастрофи, не здогадуючись, що розслідування може обійтися їй надто дорого...

Уявіть, що на Землі існує місце, яке ніби застигло в часі. Місце, здатне сховати будь-кого, хто прагне втекти від реальності. Уявіть, що для того, аби туди потрапити, достатньо не озиратися й мовчати. Є лише одна проблема: в такому місці часом з'являються речі, страшніші за те, від чого ховаєшся.

У творі, як у романах Майкла Крайтона, вражатимуть горизонти, за які здатна зазирнути сучасна наука. У ньому жах буде поступово і невідворотно підніматися із темних закутків кімнати.

На що здатний батько заради порятунку сина, якого поглинає примара, що оселилася у снах? Мирону Белінському доведеться шукати відповідь на це запитання самому: його батько покинув родину дуже давно і без пояснень, його друзі не здогадуються про те, що відбувається з маленьким Тео. Щоб урятувати сина, Мирон проковтне зраду найближчої людини, відмовиться від кар'єри і навіть дозволить ученим зазирнути у мозок свого сина.

Та чи допоможе це здолати силу, яка заволоділа думками Тео? Силу, яка поза життям і смертю, поза добром і злом? І чи не занадто високою буде ціна?